

"Obvezničarji" kot poskusni zajci

Da bi Evropska komisija preizkusila meje pravnega okvira, ki bo od 2016. dalje temelj evropske bančne unije, je izsilila odpis podrejenih obveznic NLB

VASJA JAGER

Na zahtevo Bruslja je slovenska država lansko jesen spremenila zakon o bančništvu in si prisvojila za 440 milijonov evrov premoženja, ki so ga v državne banke naložili ljudje, ki so kupovali njihove obveznice. Med njimi so tudi imetniki podrejenih obveznic NLB26, ki so ostali brez skupno 61,42 milijona evrov, čeprav za njihov izbris ni bilo ustrezne pravne podlage. Toda Evropska komisija je želela svoj slovenski eksperiment za vsako ceno speljati do konca, kar kažejo tudi elektronska sporočila, v katerih so njeni uradniki stiskali ministrstvo za finance.

Na plečih državljanov

Temeljni projekt pri nadaljnji integraciji Evrope je vzpostavitev bančne unije, v kateri bodo od 4. novembra dalje ključne pristojnosti regulacije bank evroobmočja prešle na enotni sistem nadzora (SSM). Med načeli, po katerih bo ta deloval, bo tudi nov način reševanja bančnega sistema, tako imenovani bail-in, v katerem nosijo stroške sanacije bank najprej njihovi lastniki in vlagatelji, šele potem se bremena prevajajo na državne proračune. Daleč najbolj radikalno različico tega koncepta je Bruselj prvič preizkusil na plečih okoli tisoč slovenskih državljanov in državljanek, ki so kupili obveznice NLB26.

Do lanske jeseni se še ni zgodilo, da bi v kateri izmed evropskih držav brez nadomestila izbrisali "obvezničarje" katere izmed opesanih bank. Španija je imetnikom podrejenih obveznic štirih sistemskih bank odvzela le 11 do 15 odstotkov glavnice, preostalo jim je pustila. Nizozemska je po valu javnega ogorčenja in pritožb naknadno poplačala male nepoučene vlagatelje, ki so jih sprva nameravali izbrisati iz banke SNS Reaal. Na Cipru, ki se je omenjal kot najbolj v nebo vpijoč primer kršitev lastninske pravice državljanov, pa so varčevalcem Bank of Cyprus pri depozitih, višjih od 100.000 evrov, 47 odstotkov presežka nad tem pragom konvertirali v delnice omenjene banke. Skratka, popolni odpis podrejenih obveznic se je zgodil samo pri nas.

Bruselj piše slovenske zakone

Ključno besedo pri oblikovanju sporne spremembe zakona o bančništvu so imeli uslužbenci Evropske komisije oziroma njenega direktorata za konkurenčnost. Eden izmed njih, **Franck Dupont** (čigar zaslišanje ustavnemu sodišču zdaj predlagajo nekateri razlaščenci), je že 16. septembra lani po elektronski pošti naročal državnemu sekretarju na ministrstvu za finance **Mitji Mavku**, da mora država izbrisati kupce obveznic NLB26: "Skrbi nas pomanjkanje predlogov za povečanje obsega bremen, ki jih bodo prevzeli imetniki podrejenih obveznic." Dober mesec kasneje, 7. oktobra, pa je Dupont okaral še vodjo oddelka za bančništvo **Andreja Žagarja**: "Podrejeni dolg mora biti bodisi odpisan ali pa spremenjen v lastniške deleže."

Sporni bančni zakon so tako v pomembni meri napisali v Bruslju (o tem je obširneje poročal že Dnevnik); uslužbenci ministrstva za finance so Evropski komisiji sproti po elektronski pošti pošiljali vedno nove verzije predpisa in ga dopolnjevali s pripombami, ki so jih dobili nazaj od evrokratov. Ti so se vedno znova delali gluhe, kadar jih je slovenska stran opozorila, da bi utegnil biti zahtevani izbris nezakonit. Evropska komisija je tako izsilila sprejetje zakona, ki je neposredno oškodovalec okoli tisoč slovenskih državljanov. Še posebno pa je skrb vzbujajoče, da se tovrstni posegi dogajajo redno. "Novela zakona je bila usklajevana z Evropsko komisijo na njen predlog, zato so bili s Komisijo tudi izmenjani osnutki novele, kar je ustaljena praksa," so nam pojasnili na finančnem ministrstvu.

Stiskanje z grožnjami

Dupontova ekipa je Slovenijo stiskala z grožnjami, da ob morebitnem neupoštevanju njihovih predlogov (predvsem razlastitve "obvezničarjev" NLB) Evropska komisija naši državi ne bo dala soglasja za dokapitalizacijo bank. Pri tem je zanimivo, da je Bruselj zahteval izbris podrejenih obveznic v naših bankah, še preden so bili razglašeni rezultati ocenjevanja njihovega premoženja in stresnih testov. Drugače povedano, Evropska komisija je izsilila najbolj radikalno različico reševanja slovenskih bank nekaj mesecev, preden je bilo sploh znano, koliko

kapitala potrebujejo.

"Poskusni zajec za nove stresne teste," je oktobra 2013 Slovenijo označil britanski časnik The Economist. V sklopu snovanja bančne unije namreč Evropska centralna banka (ECB) ni predpisala državam zgolj "bail-ina", temveč tudi novo metodologijo za ugotavljanje vrednosti premoženja bank. In seveda je dvomljiva čast, da jo kot prva preizkusi v praksi, pripadla prav Sloveniji. Ki je po izrecnem naročilu Bruslja za ocenjevalce najela preverjene igralce, ki so se "izkazali" že v Španiji in na Cipru, revizorske hiše Oliver Wyman, Ernst & Young, Deloitte in Roland Berger. Te so do decembra 2013, torej dobre tri mesece po (vizionarskih) elektronskih sporočilih Francka Duponta, izračunale, da je luknja v bankah ravno neke okoli praga za odpis podrejenih obveznic, kot ga je predpisal "Dupontov" zakon o bančništvu.

Poslušni nagrajani, nedolžni razlaščeni

K sprejetju spornega zakona naše države ni zavezoval prav noben predpis; z lanskim avgustom veljavno sporočilo EK o bankah, na katerega se je sklicevala vlada, ni obvezujoče narave, aprila letos sprejeta direktiva (ki je glede na novo slovensko ureditev celo bistveno prijaznejša do "obvezničarjev") pa uzakonjenje "bail-ina" pomika na leto 2016. A Evropska komisija je pritiskala in mala Slovenija se je uklonila. Rezultati poskusa so znani: imetniki podrejenih obveznic so ostali brez svojega denarja, zakon je pod lupo ustavnih sodnikov, **Alenka Bratušek**, pod katero je poslušna slovenska vlada izpeljala odpis, pa je postala evropska komisarka. Prav Bratuškova je na veliko strašila s posledicami, če ne bi speljali spornega odpisa. "Če tega ne bi naredili, ne bi dobili evropskega dovoljenja za dokapitalizacijo bank. To bi pomenilo, da bi morali zaprositi za pomoč in vstopiti v program," je konec lanskega leta zatrjevala v pogovoru za Delo. A resnica je drugačna.

Kot so opozorili v Vseslovenskem združenju **malih delničarjev**, bi lahko država na lastno pest s svojim denarjem (ki ga ima po zadnjih zadolžitvah dovolj) dokapitalizirala banke in nato čakala na odziv Komisije. Tudi če bi se uresničile grožnje Francka Duponta

Page: 4

Reach: 108000

Country: SLOVENIA

Size: 586 cm2

2 / 2

in bi se ta odločila za najvišjo možno kazen, okoli 50 milijonov evrov, bi bil znesek znatno manjši od škode, ki so jo utrpeli vlagatelji v naše banke. Podobno pot je ubrala Avstrija, ki je gladko prezrla usmeritve Evropske komisije in je aprila letos raje, kot da bi razlastila imetnike obveznic, dokapitalizirala banko Hypo s 750 milijoni evrov iz lastnega žepa. Banka je preživela, Bruselj (še) ni ukrepal.

*"Poskusni zajec za
nove stresne teste,"
je oktobra 2013
Slovenijo označil
britanski časnik
The Economist*

Evropska komisija je z grožnjami, da bo zavrnila dokapitalizacijo slovenskih bank, našo državo prisilila k odpisu podrejenih obveznic v njenih bankah, saj je Bruselj preizkušal skrajne meje novega koncepta reševanja bančnega sistema. (Janko Rath